

Прокопішина О. В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку

Соколовська І. В.

студентка факультету міжнародних економічних відносин

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ОСВІТНИХ ПРОГРАМ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Туристичний напрям економічної діяльності за останнє десятиріччя активно розвивається, що дозволяє Україні підвищити свій туристичний імідж серед інших країн світу. Загалом після "Євро-2012" відвідати Україну рекомендували в шести впливових міжнародних рейтингах, серед яких Globe Spots, National Geographic, Trip Advisor та Lonely Planet. Крім цього, за даними Всесвітньої організації з туризму, у 2012 році Україну відвідали більше ніж 2 мільйони іноземних туристів, які витратили загалом 4,8 мільярдів доларів. Звичайно такі цифри пов'язані з проведенням в Україні Чемпіонату Європи з футболу 2012. Ця подія хоч і привернула увагу світу до України, але не розв'язала проблеми, які заважають розвитку туризму. Щоб приваблювати більше іноземців, потрібно розвивати туризм на державному рівні, створювати якісний національний туристичний продукт і просувати його як на внутрішньому так і на міжнародному ринках, розбудовувати інфраструктуру, підвищувати рівень сервісу і захисту прав туристів.

Важливою умовою виконання цих пунктів є наявність кваліфікованих кадрів в сфері туризму. Адже розвиток ринку туристичних послуг є неможливим без професійних кадрів, трудовий потенціал яких відповідає

вимогам сьогодення. У зв'язку з цим, тема статті є актуальною та потребує подальшого теоретичного та практичного дослідження.

Дослідженням теорії та практики професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму займалися ряд науковців: Є. О. Алілуйко, І. В. Зоріна, В. О. Квартальнов, А.К. Маркова, Л.В. Мороз, П.М. Олійник, Л. І. Поважна, В. К., Федорченко, Н. А. Фоменко.

Мета дослідження – обґрунтування способів мотивації студентів туристичних спеціальностей за допомогою співпраці з приватними підприємствами та впровадження стипендіальних програм. Об'єкт дослідження – українська система освіти в галузі туризму. Предмет дослідження – освітні програми з мотивації студентів туристичних спеціальностей.

В Україні офіційно зареєстровано більше ніж 500 туристичних підприємств, які постійно знаходяться в конкурентній боротьбі за свого клієнта. Саме тому, підприємці сьогодні не можуть дозволити собі приймати на роботу некваліфіковані кадри. Вони систематично підвищують критерії відбору на туристичні вакансії. Ринок освітніх послуг реагує на такі потреби та створює все більше спеціальностей цього напрямку, відкриває факультети, або навіть створює нові спеціалізовані навчальні заклади. І тим не менш, роботодавець, у восьми із десяти випадків, самостійно навчає «новенького», знайомлячи його із усіма тонкощами туристичної індустрії уже не в теорії, а на практиці. Характерна риса навчальних закладів України, що готують туристичні кадри – це недостатній рівень системи мотивації студентів. Мотивація навчального процесу повинна включати комплекс стимулюючих та контролюючих мір.

В науковій літературі зазначаються два типи мотивації: матеріальна та моральна. Основа матеріальної мотивації праці (в нашому випадку навчання) - певна система її оплати - стипендія, яка є центральним елементом системи економічного стимулювання, оскільки дозволяє сформувати взаємозв'язок між продуктивністю навчального, наукового і культурно-масового процесів та грошовою винагородою, що стимулює студентів до навчальної та громадської роботи [1].

Стипендія - це грошове забезпечення, що регулярно надається особам, які навчаються на денних відділеннях навчальних закладів: професійно-технічних училищ, училищ фізичної культури, вищих навчальних закладів 1-4 рівня акредитації та інших закладів на бюджетній основі, а також аспірантам, докторантам незалежно від інших виплат. Виплата стипендій здійснюється відповідно до Постанови КМУ від 12.07.2004 року № 882 "Питання стипендіального забезпечення".

Для обліку розрахунків по стипендіях призначено пасивний рахунок 662 "Розрахунки зі стипендіатами". Видатки по стипендії плануються та відображаються в обліку за кодом КЕКВ 1342 "Стипендія". Нарахування стипендії здійснюють на підставі наказів керівника установи (табл. 1). Аналітичний облік розрахунків за стипендіями ведеться по кожному стипендіату в розрахунково-платіжних відомостях, а синтетичний - в меморіальному ордері № 5.

Таблиця 1

Первинні документи, які використовуються при розрахунках зі стипендіатами

Операція	Документи
1. Нарахування стипендія та надбавок	Рішення приймальної комісії про зарахування на 1 курс; екзаменаційні відомості; довідки про соціальний статус; медичні довідки; заяви студентів з висновком декана; наказ ректора про призначення стипендії (зміну її розмірів), розрахунково-платіжна відомість
2. Утримання зі стипендій	Таблиці утримань; виконавчі листи, відомості на виплату стипендій
3. Виплата стипендій	Групові довіреності, відомості на виплату стипендій

Приклад відображення операцій з виплати стипендій за рахунок бюджетних коштів в обліку бюджетної установи наведений у табл.2

Таблиця 2

Відображення у бухгалтерському обліку операцій з виплати стипендії за рахунок бюджетних коштів

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Отримано кошти із бюджету на виплату стипендії	321	70
2. Отримано кошти в касу на виплату стипендії	301	321
3. Нараховано стипендію студенту	80	662
4. Виплачено стипендію	662	301

Що стосується небюджетних установ, то вони не можуть одержувати стипендії з бюджету, тому що Постанова № 882 (п. 1) на них не поширюється [2]. Навчальні заклади можуть самостійно призначати окремим студентам стипендії за успіхи в навчанні, активна участь у громадському, спортивному і науковому житті закладу. Виплата таких стипендій здійснюється за рахунок власних коштів навчального закладу (табл. 3).

Таблиця 3

Відображення у бухгалтерському обліку операцій з виплати стипендії за рахунок власних коштів приватних навчальних закладів

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Нараховано стипендію студенту	949	685
2. Утримано податок з доходів	685	641
3. Виплачено стипендію	685	301

У наведених вище випадках (виплата стипендій державними ВНЗ і приватними) на студента розповсюджується лише матеріальна мотивація. Я

вважаю, що необхідно розробити програму співпраці з туристичними підприємствами, яка б дозволяла готувати спеціалістів «на замовлення». Це дозволить роботодавцю бути впевненим у наповненості робочих місць та високому рівню підготовки майбутніх кадрів. У такому випадку операції з виплати стипендії будуть мати такий вигляд (табл.4):

Таблиця 4

Відображення у бухгалтерському обліку операцій з виплати стипендії за рахунок коштів приватних підприємств

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Отримано кошти від підприємства на виплату стипендії	314	364
2. Відображено заборгованість перед студентом	364	662
3. Утримано податок з доходів	662	641
4. Отримано кошти на виплату стипендії	301	314
5. Виплачено стипендію	662	301

Використовуючи цей метод навчання, студент мав би не тільки матеріальну мотивацію (стипендія від підприємства), а й моральну, яка виражена у впевненості у завтрашньому дні, що підвищило б його продуктивність. Таким чином, органічне поєднання матеріальних і моральних стимулів до навчального процесу дасть змогу навчальному закладу забезпечити пряму і стабільну зацікавленість кожного студента в досягненні високих показників у навчанні.

Список використаних джерел:

1. Бездетко И.В., Главатских И.М. Формування мотивації навчання та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ. // Навч.-наук. проф.-пед. інст. Укр. інж.-пед. академія, 2013 – 4с.

2. Новіков С.О. Виплата стипендій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtktk.com.ua/show/3cid023.html>